

Ministerstvo kultury
Odbor památkové péče
PhDr. Jiří Slavík
Maltézské náměstí 471/1
118 00 PRAHA 1
8spaur

Váš dopis čj. / ze dne:

Naše čj.: NPU-371/20938/2020

Vyřizuje: Homola

Spisový znak: 810.4.

Brno 11. 3. 2020

Dům č. p. 6, tzv. Drábovna, s pozemkem p. č. 1160 se zděným ohrazením terasy a holandský skleník s navazující hmotou palírny a moštárny s pozemky p. č. 1155/4 a 1155/3, vše v k. ú. Kunštát na Moravě, okres Blansko, Jihomoravský kraj, návrh na rozšíření památkové ochrany o nedílné součásti Panské zahrady v zámeckém areálu

Jedná se o soubor budov, které, situované v jihozápadním koutě ohrazené panské zahrady, tvořily od závěru 18. století součást provozního a produkčního zázemí zámeckého komplexu.

Drábovna č. p. 6

Ve svažitém terénu na úpatí monumentálního valu bývalého kunštátského hradu situovaná přízemní budova obdélného půdorysu krytá valbovou střechou s vnitřní dvoutraktovou dispozicí, která patrně odpovídá dvěma fázím výstavby domu. Větší, zadní, do svahu částečně zapuštěná část stavby byla později doplněna v ose domu vedenou předsunutou komunikační chodbou. Východní dlouhé šestiosé průčelí je orientované do prostoru panské zahrady, nad západním průčelím, z důvodu zapuštění domu do svahu výrazně nižším, vede trasa hlavní přístupové cesty k hornímu zámku kunštátské šlechtické rezidence. Vnitřní dispozici určuje v ose domu při východním průčelí vedená chodba, z níž se vstupuje do jednotlivých místností umístěných v západní části domu. Chodba je prodloužená zádveřím a na druhé straně je ukončena prostorem koupelny. Vstupy i okenní otvory jsou pravoúhlé, některá okna mají vnitřní segmentově zaklenuté špalety a vnější kované mříže z pravoúhle se protínajících nakoso orientovaných prutů. Chodba je s místnostmi propojena nejen pravoúhlými vstupy s profilovanými dřevěnými zárubněmi, ale také segmentově zaklenutými okenními otvory s dvoudílnými výplněmi v líci zdiva o celkem čtyřech křídlech (spodní pravoúhlá, šestitabulková, hodní segmentově završená čtyřtabulková) zavěšených na závěsech s kuželovými ukončeními s kuličkami a zavíranými kličkami. Chodba je dlážděná štětovanými a plochými kameny, místnosti mají cihlovou dlažbu. V chodbě se nachází dva komínové vymetací otvory uzavřené železnými dvířky s kličkami s porcelánovými rukojeťmi zdobenými žlábkováním. Dřevěný krov tvoří stojatá stolice, střešní krytina je pálená taška falcovka. K domu přísluší k severu se táhnoucí dlouhý pozemek na parkové terase vymezené z obou stran tarasními zdmi ze smíšeného zdiva s převahou lomového kamene. Na pozemku se nachází užitková hospodářská

stavba bez památkové hodnoty. V severním sousedství domu prochází příčně pozemkem zčásti prostřednictvím schodiště cesta spojující hlavní komunikaci na zámecký vrch s prostorem panské zahrady.

Skleník se skladem ovoce (dnes palírna a moštárna)

Skleník se skladem ovoce (dnes palírna a moštárna) je trojdílnou dvoukřídlou přízemní stavbou situovanou v jihozápadním koutě rozlehlé ohrazené panské zahrady na vyvýšené terase při jejím zlomu do níže se nacházející parkové plochy. Stavbu tvoří východo-západně orientovaná, k jihu pultovitě skloněná hmota skleníku spojená krčkem se skladem ovoce (dnes palírnou a moštárnou), ležatým hranolem se sedlovou střechou, který vysunutý přes terénní zlom terasy do nižší etáže panské zahrady současně výrazně přesahuje před severní stěnu skleníku svým severozápadním nárožím, ostře čnicím do území zvýšené části zahrady na terase. Skleník a sklad ovoce spojené krčkem spolu svírají tupý úhel a chrání ze severní strany prostor zaniklé zeleninové zahrady vymezený z jihu ohradní zdí panské zahrady a ze západu v současnosti novodobě přestavěnou budovou č. p. 5.

Skleník o celkem čtyřech zjištěných stavebních etapách (viz Novotná, Dana, Nálezová zpráva operativní dokumentace Panská zahrada – bývalý skleník, Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně 2012) je v současnosti částečně podsklepenou zděnou přízemní stavbou obdélného půdorysu s vysokou zadní stěnou, šikmými bočními stěnami a zčásti dochovanou dřevěnou konstrukcí krovu pultové střechy a dřevěné, zčásti prosklené jižní strany stavby. Severní stěna má hladkou fasádu ukončenou profilovanou korunní římsou, uprostřed je prolomena pravoúhlým vstupem (trámový překlad, z vnitřní strany segmentový záklenek) a po jeho stranách pravoúhlých okenními otvory s vnitřními segmentově zaklenutými špaletami. Za severní stěnou v celé délce stavby probíhá úzká vysoká, do krovu otevřená chodba přístupná pravoúhlým otvorem prolomeným v severní stěně a dále otvorem v západním bočním průčelí, nad jehož trámovým překladem se nachází zazděný půlkruhový nadsvětlík. Do prostoru chodby mírně vystupují hranolová tělesa dvou komínů. Z chodby se otvorem v podlaze sestupuje do valeně zaklenuté sklepní prostory nepravidelného půdorysu vyzděné z cihel. Původní segmentově zaklenutý průchod z chodby do prostoru skleníku je zazděný. Ze západního bočního průčelí je pravoúhlým vstupem přístupný vlastní vnitřní prostor skleníku, z jehož západní zřícené části se dochovalo pouze obvodové zdivo. Pravoúhlým vstupem ve zdi dělicí vlastní skleníkový prostor na dvě části (s dochovanou dřevěnou zárubní a dveřmi rámové konstrukce) se vstupuje do lépe zachované východní části skleníku, která je rozčleněna lehkou dřevěnou příčkou na přední skleníkovou část s nízkou dřevěnou, zkosenou a dvakrát zalomenou podbedněnou stropní (a současně i střešní) konstrukcí a zadní skladištní prostor při zdi oddělující skleníkové prostory od severní komunikační chodby. V dřevěné skleníkové konstrukci jsou v horní podbedněné zalomené části prolomena tři obdélná střešní okna, ve spodním dílu navazujícím na podezdívku velké pravoúhlé prosklené otvory (větší část výplně je rozbitá). V přední části na podezdívku navazuje parapetní záhon, druhý záhon lemovaný z vnější strany kamennými deskami přiléhá k severní zdi ve skladištní části (dle D. Novotné se jedná o pozůstatek uspořádání ve starší stavební fázi budovy). Podlaha je v přední části skleníku prkenná, v zadní cihlová.

Na skleník z východu navazuje nižší krček krytý pultem, na který se v tupém úhlu z jihovýchodu připojuje dvoutraktová přízemní budova skladu ovoce (dnes moštárna a palírna) se skosenou západní stěnou, jejíž hrotité severozápadní nároží ční výrazně před hmotu krčku do prostoru zahradní terasy. Sklad ovoce krytý sedlovou střechou je umístěn již pod terénním zlomem ukončujícím terasu, nízký krček se tedy napojuje na jeho štítovou zeď prolomenou pravoúhlým otvorem do půdního prostoru. Sklad ovoce i krček jsou utilitární budovy s průčelími prolomenými pravoúhlými vstupy a okenními otvory s nehodnotnými mladšími výplněmi, půdní polopatro skladu ovoce opatřeno na obou delších stranách větracími otvory tvaru horizontálně protáhlého obdélníka s výplněmi z diagonálně kladených cihel. Střešní krytinou je pálená taška falcovka. K jihovýchodnímu štítovému průčelí a severovýchodní boční straně přiléhají novodobé komunikační rampy a kovová konstrukce přístřešku.

Zástavba v místech, kde jsou situovány obě řešené stavby, je zakreslena již na mapě 1. vojenského mapování z let 1764–1768; přibližně v dnešním půdorysném rozsahu je zachycena na Císařském otisku Stablního katastru z roku 1826 a obě stavby figurují na malbě – vedutě zachycující kunštátský zámek s ohrazenou panskou zahradou od jihovýchodu (viz Novotná 2012, s. 22). Obě výše uvedené stavby jsou nedílnou historickou součástí širšího areálu kunštátského zámeckého komplexu. V jasně vymezeném prostoru ohrazené panské zahrady, který byl v nedávné minulosti, žel, z hlediska památkových hodnot narušen vznikem novodobých parazitních staveb, tvoří obě výrazně situované budovy důležitou komponentu strukturující území a přispívající k jeho památkovému charakteru. Architektonická forma i materiálová podstata Drábovny a lapidární severní stěny skleníku působí v prostředí zahrady velmi autenticky, zčásti zřícená jižní část skleníku však vyžaduje nutný obnovný zásah, který by tuto cennou zahradní architekturu zachránil před zánikem, jímž by byla vážně poškozena hodnota celé panské zahrady. Od skleníku k jihovýchodu vybíhající křídlo bývalého skladu ovoce uchovává v hmotě a siluete ráz historické stavby, který by byl umocněn případným odstraněním novodobých utilitárních adaptací. Shrnutí tedy: Drábovna č. p. 6 se zdmi vymezeným pozemkem a stavební srostlice skleníku a bývalého skladu ovoce jsou historické stavby tvořící hodnotnou součást zámeckého komplexu; bez ohledu na stav jejich zachování jsou předmětné nemovitosti nedílnou cennou součástí širšího areálu národní kulturní památky zámek Kunštát a měly by s ním sdílet přinejmenším status kulturní památky.

S pozdravem

PhDr. Zdeněk Vácha
ředitel

Přílohy (počet svazků)

- obrazová a mapová prezentace
- zápis z 270. jednání Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek, pracoviště NPÚ, ÚOP v Brně ze dne 2. 3. 2020.
- Novotná, Dana, Nálezová zpráva operativní dokumentace Panská zahrada – bývalý skleník, Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně 2012